

BOEKENWIJSHEID

Bibliofiel Marcel Grauls tipt elke week een boek waar u slimmer van wordt. Deze aflevering: 'Confucius spreekt. De Chinese Meester zet ons aan het denken' van Carine Defoort en Paul van Els.

Marcel Grauls

“De Meester zou het niet anders hebben gewild”

Defoort en Van Els?

Carine Defoort doceert Klassiek Chinees, Chinese filosofie en Chinese religie aan de KU Leuven, Van Els dezelfde vakken aan de universiteit Leiden. De geïnteresseerde leek weet het ook niet meer: in 1980 was China economisch gezien nog een onbetekenend ontwikkelingsland, nu strijdt het met de VS om de suprematie in de wereld.

President XI heeft zonder einddatum alle machten van het land naar zich toe getrokken en tegelijk aansluiting gezocht bij het confucianisme, de leer van meester Kong, een filosoof die leefde van 551 voor tot 479 voor Christus.

Kan dat overeenstemmen met het feit dat Xi een miljoen Oeigoeren – een Turkssprekende moslimminderheid van circa 12 miljoen mensen - in 'heropvoedingskampen' stopt en elke dag staat te trappelen om Taiwan in te lijven. Hoe rijm je dat aan elkaar? Zelfs de Belgische regeringspartijen hebben het grote risico van genocide op de Oeigoeren in China erkend.

Wat doet denken aan de Russische president Poetin die de Russisch-orthodoxe patriarch Kirill 'aanwerft' om een groot Russisch-orthodox rijk te vormen. Volgens de patriarch wil Oekraïne bij een club landen horen die koste wat kost homo-optochten moet houden.

De gruwelijke recente beelden uit Oekraïne kunnen met geen enkele religie of morele leer worden goedgepraat. Genocide? Op vrouwen en kinderen? Op een argeloze fietser die voorbijrijdt.

Wat wil dit boek?

Het wil putten uit de woorden die met enige zeker-

→ Carine Defoort en Paul van Els, *Confucius spreekt. De Chinese Meester zet ons aan het denken*, uitg. Pelckmans, 2021, met Vindlijst in de Gesprekken, Begrippenlijst, Literatuurlijst over het confucianisme, 182 blz., 22,50 euro.

→ Hugo Van de Voorde, *Onweer over China. Waarom het China van Xi niet dat van de Chinezen is*, uitg. Pelckmans, 366 blz., 30 euro.

heid echt aan Confucius kunnen worden toegeschreven, de vaak aangehaalde 'Gesprekken'. En is het China van Xi wel hetzelfde China als dat van de Chinezen zelf? We leren Confucius in deze 'Chinese Bijbel' kennen als een mens met uiteenlopende gedachten - met diepe inzichten, maar ook oppervlakkige meningen - en een rijk gevoelsleven - met vertwijfeling en verdriet, maar ook humor - aldus de inleiding van ongeveer 30 bladzijden. En we ontmoeten ook zijn jonge en oude leerlingen, de armen en de rijken: vogels van divers pluimage.

'Onze Meester Kong' werd in de zestiende eeuw door Europese missionarissen in China in het Latijn omgezet tot Confucius.

Uitdagingen?

Omdat het uitgangspunt bestaat uit honderden fragmenten kan het niet verwonderen dat ze vol tegenstellingen zitten: "Er zijn dus kunstgrepen nodig om de fragmenten te lezen als een coherent geheel", aldus de inleiding. De samenstellers hebben de eeuwenoude tekstuele versplintering overgenomen, zonder inhoudelijke logica, gehecht aan spreuken, dialogen of anekdoten zoals die staan opgetekend in de oorspronkelijke bronnen. Defoort en Van Els: "Uit al de teksten hebben we passages gekozen en vertaald. We zoeken niet bij elk fragment naar de authentieke visie van de historische Confucius, wat sowieso onmogelijk is, maar bieden een waaier aan mogelijke verklaringen vanaf de vroegste tijden tot vandaag."

En: "Sommige cursiefjes geven vooral historische uitleg over het oude China, terwijl andere gaan over hedendaagse gebruiken, gebeurtenissen of spanningen, waarbij we een band met onszelf en de eigen politieke of culturele context niet schuwen."

Zo krijg je dus een uitvoerig gesprek dat ook naar Nederland of Vlaanderen kan uitgaan.

De samenstellers beogen geen gesloten overzicht van het denken van Confucius maar eerder een "voortzetting van een omvangrijke en soms woelige commentaartraditie". Onder het motto "De Meester zou het niet anders hebben gewild."

Rijkelijk gedacht

De 44 hoofdstukjes van telkens enkele pagina's zijn extreem verscheiden, verrassend en boeiend, de lezer moet zich alleen even inleven in de manier van werken. Een tekst die doorspekt is met Latijnse spreuken waarmee Vlaamse politici - Bart De Wever op kop - elkaar bestrijden, kan ook. Grappig zijn de citaten van Confucius die Vlaamse politici hanteren terwijl ze helemaal niet van Confucius stammen.

In 'Soep' zegt de Meester: "Een edele zorgt voor overeenstemming, niet voor eenstemmigheid." Eenstemmigheid is wat president Xi nastreeft. Sterk, toegankelijk werk van beide professoren, werk van hoge intensiteit.